

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach Ośrodek (...) w R. Wydział II Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Artur Żymełka

Protokolant Weronika Knesz

po rozpoznaniu w dniu 1 grudnia 2015 r. w Rybniku

sprawy z powództwa J. M.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w J.

o ustalenie nieważności uchwały

1) ustala nieważność uchwały Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w J. nr (...) podjętej w dniu 25 sierpnia 2015 r. w sprawie odwołania powoda J. M. ze stanowiska Prezesa Zarządu Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w J.;

2) zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 397 zł (trzysta dziewięćdziesiąt siedem złotych) z tytułu zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt II C 363/15

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 1 października 2015 r. do Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka (...) w R. powód J. M. wniósł o ustalenie na podstawie art. 189 k.p.c. w zw. z art. 58 k.c. nieważności uchwały nr 31/ (...) Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w J., podjętej w dniu 25 sierpnia 2015 r., w sprawie odwołania J. M. ze stanowiska Prezesa Zarządu Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w J., ewentualnie o uchylenie tej uchwały na podstawie art. 42 § 3 ustawy Prawo spółdzielcze. Powód wniósł również o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że w dniu 25 sierpnia 2015 r. Rada Nadzorcza pozwanej podjęła uchwałę nr 31/ (...) w przedmiocie odwołania powoda ze stanowiska Prezesa jej Zarządu. Powód stwierdził, że uchwała ta została podjęta z rażącym naruszeniem przepisów prawa, w szczególności statutu oraz regulaminu Rady Nadzorczej pozwanej, a także pozostaje w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego. Powód podał, że Rada Nadzorcza pozwanej nie dochowała procedury podejmowania uchwał, przewidzianej w § 79 statutu i § 7 regulaminu Rady Nadzorczej, a zwłaszcza nie uwzględniła w porządku obrad planowanego posiedzenia podjęcia uchwały w przedmiocie odwołania powoda z pełnionej przez niego funkcji. Wskazane naruszenie, jako istotne prowadzi do nieważności zaskarżonej uchwały. W ocenie powoda naruszanie aktów organizacyjnych spółdzielni przez Radę Nadzorczą pozostaje również w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami, skoro zadaniem tego organu jest kontrola i nadzór nad działalnością spółdzielni. Powód stwierdził, że niezachowanie standardów może prowadzić do utraty zaufania członków spółdzielni do jej organów i może negatywnie wpłynąć na prawidłowe zarządzanie spółdzielnią. Uzasadniając natomiast żądanie ewentualne powód podał, że zaskarżona uchwała jest sprzeczna z postanowieniami statutu spółdzielni i dobrymi obyczajami. Odnośnie interesu prawnego w wytoczeniu powództwa powołał się na orzecznictwo wskazujące, że adresatem uchwał rady nadzorczej z reguły jest zarząd, którego członkowie mają interes prawny w zaskarżaniu uchwał rady dotyczących ich osobiście. Ponadto powód podniósł, że jest członkiem pozwanej

Spółdzielni i z tego tytułu również posiada interes prawny w domaganiu się ustalenia nieważności uchwały lub jej uchylenia.

W odpowiedzi na pozew pozwana Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w J. wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwana zarzuciła, że stan faktyczny przedstawiony w pozwie nie odpowiada rzeczywistemu stanowi rzeczy. Odwołując się do postanowień statutu Spółdzielni (§ 77 ust. 1 pkt 9 oraz § 83 ust. 4) pozwana stwierdziła, że Rada Nadzorcza podjęła zaskarżoną uchwałę działając w granicach swych kompetencji, że zachowano wymagane kworum oraz uzyskano wymaganą przez statut większość kwalifikowaną, tj. 2/3 głosów statutowego składu. Pozwana przyznała, że Rada Nadzorcza może podejmować uchwały jedynie w sprawach objętych porządkiem obrad podanym do wiadomości członkom Rady, co najmniej na 3 dni przed terminem posiedzenia. Jednocześnie stwierdziła, że poddanie pod głosowanie zaskarżonej uchwały było objęte porządkiem obrad Rady Nadzorczej w dniu 25 sierpnia 2015 r., podanym do wiadomości w wymagany sposób wszystkim członkom tego organu Spółdzielni. Pozwana oświadczyła, że sporządzony przez Prezydium Rady Nadzorczej porządek obrad posiedzenia planowanego na dzień 25 sierpnia 2015 r. obejmował bowiem w pkt. 15 lit. e przyjęcie stosownych uchwał dotyczących zmian w funkcjonowaniu Zarządu pozwanej Spółdzielni. Pozwana stwierdziła, że do tego dokumentu dołączone zostały projekty uchwał, które miały być poddane pod głosowanie, w tym projekt uchwały w przedmiocie odwołania powoda z funkcji Prezesa Zarządu Spółdzielni. Pozwana oświadczyła, że członkowie Rady Nadzorczej otrzymali wskazany porządek obrad wraz z projektami w dniu 21 sierpnia 2015 r. Jednocześnie stwierdziła, że nawet jeśli członkowie Zarządu nie zostali zawiadomieni o porządku obrad Rady Nadzorczej, to nie miało to wpływu na skuteczność i ważność podjęcia uchwał przez Radę Nadzorczą. Pozwana oświadczyła, że przy podejmowaniu zaskarżonej uchwały nie doszło więc do naruszenia ustawy Prawo Spółdzielcze ani regulacji wewnątrzspółdzielczych, a zatem opisana uchwała nie narusza również zasad współzycia społecznego ani dobrych obyczajów. Ponadto pozwana zarzuciła, że członkom Spółdzielni nie przysługuje uprawnienie do żądania uchylenia wadliwej uchwały Rady Nadzorczej, ponieważ nie przewiduje tego żaden przepis, w konsekwencji czego w tym zakresie pozew powinien zostać odrzucony, z pewnością zaś oddalony.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód J. M., będący członkiem pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w J., pełnił funkcję Prezesa jej Zarządu.

W sierpniu 2015 r. w skład Rady Nadzorczej pozwanej wchodził: P. S., M. G. (1), S. F., M. G. (2), K. K., A. B., B. S., J. W. i E. K..

(okoliczności bezsporne)

Statutowa liczba członków Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni wynosiła 9 osób. Zgodnie z § 79 ust. 2 statutu pozwanej Rada Nadzorcza mogła podejmować uchwały jedynie w sprawach objętych porządkiem obrad. Postanowienie § 82 Statutu w zakresie szczegółowych zasad organizacji i sposobu wykonywania czynności Rady odsyłało do regulaminu uchwalonego przez Walne Zgromadzenie. Zgodnie z § 83 ust. 4 statutu Rada Nadzorcza mogła w każdej chwili odwołać członków Zarządu większością 2/3 głosów statutowego składu. Regulamin Rady Nadzorczej pozwanej spółdzielni w § 6 ust. 3 stanowił, że w przypadku nieustalenia terminu i porządku obrad następnego posiedzenia na bieżącym posiedzeniu, o terminie i porządku obrad kolejnego posiedzenia Rady Nadzorczej, jej członków i Zarząd należało zawiadomić pisemnie, co najmniej na 3 dni przed terminem tego posiedzenia. W myśl § 7 ust. 3 regulaminu Rada Nadzorcza mogła podejmować uchwały jedynie w sprawach objętych porządkiem obrad podanym do wiadomości jej członkom w sposób określony w § 6. Zgodnie z § 7 ust. 5 regulaminu i § 79 ust. 3 statutu Rada Nadzorcza podejmowała uchwały w głosowaniu jawnym, za wyjątkiem głosowania w sprawie wyboru i odwołania członków zarządu i prezydium rady. W myśl § 7 ust. 4 regulaminu przy obliczaniu głosów brało się pod uwagę tylko

głosy oddane „za” lub „przeciw” uchwale. Zgodnie z § 81 ust. 2 statutu i § 5 ust. 2 pkt 2 regulaminu pracę Rady Nadzorczej organizowało jej Prezydium, do którego należało również przygotowanie projektów uchwał.

(dowód: statut pozwanej k. 51-68 oraz regulamin Rady Nadzorczej pozwanej k. 23-24)

Na posiedzeniu w dniu 18 sierpnia 2015 r. Prezydium Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni ustaliło ostateczny porządek posiedzenia Rady Nadzorczej w dniu 25 sierpnia 2015 r. Wśród 17-stu punktów porządku posiedzenia przewidziano:

- w pkt. 14 zapoznanie się i przyjęcie nowych zasad wynagradzania członków Zarządu,
- w pkt. 15 sprawy organizacyjne:
 - a) ocena funkcjonowania poszczególnych działów Spółdzielni Mieszkaniowej (...);
 - b) ocena Zarządu;
 - c) przyjęcie stosownych wniosków dot. wprowadzenia zmian w funkcjonowaniu Spółdzielni Mieszkaniowej (...);
 - d) przyjęcie stosownych uchwał dot. wprowadzenia zmian w wynagradzaniu członków Zarządu (wypowiedzenie warunków pracy i płacy członkom Zarządu);
 - e) przyjęcie stosownych uchwał dot. wprowadzenia zmian w funkcjonowaniu Zarządu Spółdzielni Mieszkaniowej (...);
- w pkt. 16 przedstawienie Zarządowi podjętych uchwał i wniosków dot. wprowadzenia zmian oraz przedstawienia warunków wypowiedzenia umów o pracę, a także przedstawienie propozycji i terminów od kiedy zmiany będą obowiązywać.
- w pkt. 17 wolne wnioski.

Z posiedzenia Prezydium Rady Nadzorczej sporządzony został protokół. W porządku tego posiedzenia (k.88) w pkt. 4 a przewidziano ostateczne ustalenie porządku zaplanowanego na dzień 25 sierpnia 2015 r. posiedzenia Rady Nadzorczej, a w punkcie 4 b przygotowanie projektów uchwał na to posiedzenie. Kolejnymi etapami posiedzenia Prezydium było: ustalenie tematyki posiedzenia Rady Nadzorczej na następne posiedzenia w miesiącu wrześniu wraz z wytycznymi, co do treści i formy tej tematyki (pkt 5), wolne wnioski (pkt 6) i sprawy organizacyjne (pkt 7). W dalszej, szczegółowej części protokołu przebiegu posiedzenia Prezydium w zakresie realizacji w/w punktu 4 b zapisano, że Prezydium Rady Nadzorczej przygotowało uchwały zgodnie z przyjętym porządkiem obrad. Wskazano, że w tym punkcie obrad na posiedzenie Prezydium zaproszono Zarząd Spółdzielni, który został m.in. poinformowany, że na najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej zostaną przedstawione nowe zasady wynagradzania członków Zarządu uzależnione od zakresu czynności poszczególnych członków Zarządu oraz wprowadzona zostanie premia uznaniowa, której wysokość uzależniona będzie od osiągniętych wyników. W protokole odnotowano opuszczenie przez Zarząd posiedzenia o godz. 16.15, a następnie zawarto omówienie prac nad kolejnymi punktami porządku posiedzenia oraz zakończenie posiedzenia o godz. 16.30.

W żadnej części protokołu nie wspomniano nawet o tym, aby na planowanym w dniu 25 sierpnia 2015 r. posiedzeniu Rady Nadzorczej miało odbyć się głosowanie nad odwołaniem jakiegokolwiek członka Zarządu. Nie odnotowano również sporządzenia projektu uchwał w tym przedmiocie.

(dowód: protokół nr (...) z dnia 18 sierpnia 2015 r. k. 88-91, porządek posiedzenia k. 25 i 92, częściowo zeznania świadka I. W. oraz częściowo przesłuchanie członka Zarządu pozwanej P. S. na rozprawie w dniu 1 grudnia 2015 r.)

Wyżej opisany ogólny porządek posiedzenia został doręczony członkom Rady Nadzorczej pozwanej w dniu 21 sierpnia 2015 r.

(dowód: częściowo zeznania świadków I. W., S. F., J. W., M. G. (1), E. K., K. K., M. G., A. P. oraz częściowo przesłuchanie członka Zarządu pozwanej P. S. na rozprawie w dniu 1 grudnia 2015 r.)

Powód stawił się na posiedzenie Rady Nadzorczej w dniu 25 sierpnia 2015 r. Po przerwie członków Zarządu nie zaproszono na dalszą część posiedzenia. Wówczas Rada Nadzorcza pozwanej Spółdzielni w składzie 7 członków podjęła w głosowaniu tajnym uchwałę nr 31/ (...) – większością 6 głosów, przy 1 głosie nieważnym – o odwołaniu powoda ze stanowiska Prezesa Zarządu Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w J.. Następnie powodowi została wręczona uchwała o jego odwołaniu wraz z wypowiedzeniem umowy o pracę.

Do tego momentu, pomimo tego, że powód był obecny również na części posiedzenia Prezydium Rady Nadzorczej w dniu 18 sierpnia 2015 r., nikt nie informował go o tym, że Rada Nadzorcza ma zamiar w dniu 25 sierpnia 2015 r. głosować nad uchwałą w sprawie jego odwołania z funkcji Prezesa Zarządu pozwanej.

(dowód: uchwała nr 31/ (...) k. 69, protokół nr (...) z dnia 25 sierpnia 2015 r. k. 70-84, protokół komisji skrutacyjnej k. 87 oraz przesłuchanie powoda na rozprawie w dniu 1 grudnia 2015 r.)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo o ustalenie nieważności zaskarżonej uchwały zasługiwało na uwzględnienie.

Powód swoje żądanie w tym zakresie oparł o art. 189 k.p.c. w zw. z art. 58 k.c. Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. W orzecznictwie sądowym utrwalonym jest stanowisko, że w oparciu o wyżej przytoczony przepis można dokonywać ustalenia nieważności uchwał organów spółdzielni mieszkaniowych. Uchwały takie mogą bowiem zgodnie z art. 58 § 1 i 2 k.c. być dotknięte nieważnością, jeżeli są sprzeczna z ustawą, zasadami współzycia społecznego albo jeżeli mają na celu obejście ustawy, o ile właściwe przepisy nie przewidują innego skutku (por. np.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 3 czerwca 2015 r., I ACa 411/15, LEX nr 1753997; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 14 września 2012 r., I ACa 784/12, LEX nr 1223212; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2010 r., IV CSK 269/10; LEX nr 707917). Dla skutecznego zaskarżenia uchwały rady nadzorczej nie jest wymagane wyczerpanie postępowania wewnątrzspółdzielczego (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2010 r., V CSK 260/09, LEX nr 589842). Dopuszczalne jest bowiem bezpośrednie zaskarżenie do sądu uchwały rady nadzorczej na ogólnych zasadach prawa cywilnego, np.: wytoczenie powództwa o ustalenie nieważności na podstawie art. 189 k.p.c., ponieważ przyjmuje się, że uchwała jest rodzajem czynności prawnej, która może być dotknięta nieważnością chociażby nie została podważona w postępowaniu wewnątrzspółdzielczym. Ocena skuteczności uchwały jest dokonywana z punktu widzenia art. 58 k.c. Wyłączona jest natomiast możliwość stosowania w drodze analogii art. 42 ustawy - Prawo spółdzielcze w odniesieniu do wszystkich uchwał rady nadzorczej spółdzielni, ponieważ art. 24 § 6 w/w ustawy przewiduje odpowiednie stosowanie tych przepisów tylko do ściśle określonych kategorii uchwał rady, tj. w przedmiocie wykluczenia albo wykreślenia członka ze spółdzielni. Wyżej powołany przepis ma charakter przepisu wyjątkowego, w związku z czym nie może być interpretowany rozszerzająco. Dlatego też wadliwe uchwały rady nadzorczej spółdzielni, dotyczące innych kwestii niż wykluczenia albo wykreślenia członka ze spółdzielni, mogą być zaskarżane do sądu wyłącznie w drodze powództwa o ustalenie. Przepis art. 189 k.p.c. nie przewiduje żadnego ograniczenia czasowego w zakresie wytaczania powództwa o ustalenie, a decydujący dla skorzystania z tej formy powództwa jest wyłącznie interes prawny powoda w uzyskaniu wyroku ustalającego (np.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 15 kwietnia 2014 r., VI ACa 1155/13, LEX nr 1504527).

Powód swoje zarzuty wobec pozwanej oparł na twierdzeniu o złamaniu przepisów statutu i regulaminu regulujących tryb podejmowania uchwał, a konkretnie na zarzucie, że uchwała w sprawie jego odwołania nie była objęta porządkiem obrad posiedzenia Rady Nadzorczej, na którym została podjęta. Powód zarzucił również, że takie zachowanie Rady

Nadzorczej naruszało zasady współzycia społecznego i dobre obyczaje. W orzecznictwie przeważa stanowisko, że statut jest umową szczególnego rodzaju, a zatem jego postanowienia stanowią umownie wprowadzone normy obowiązujące spółdzielców i spółdzielnię (np. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 1989 r., III CZP 34/89, (...)PiUS (...); wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 1999 r., I CKN 1088/97, OSNC 1999/11/193 czy wyrok Sądu Najwyższego z 25 lipca 2003 r., V CK 117/02, LEX nr 172830). Naruszenie norm statutowych powoduje, że podejmowane czynności nie będą prawnie skuteczne. Jeśli chodzi o czynność jaką jest podejmowanie uchwał przez określony organ spółdzielni konsekwencją niedochowania wymagań statutowych jest zwykle nieważność takiej uchwały (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 sierpnia 2007 r., V CSK 163/07, M.S.. (...), LEX nr 395049).

Wobec takich zarzutów podnoszonych przez powoda w związku z zaskarżoną uchwałą, to na stronie pozwanej spoczął ciężar udowodnienia, że dochowane zostały wszystkie wymogi formalne uprawniające Radę Nadzorczą do podjęcia w/w uchwały, ponieważ z przedłożonego przez powoda planowego porządku posiedzenia Rady Nadzorczej istotnie nie wynikało, że Prezydium Rady Nadzorczej przewidywało na posiedzeniu Rady w dniu 25 sierpnia 2015 r. głosowanie nad odwołaniem powoda z funkcji członka Zarządu pozwanej. Tymczasem zgodnie z § 79 ust. 2 statutu (...) mogła podejmować uchwały jedynie w sprawach objętych porządkiem obrad. Precyzował to również § 7 ust. 3 regulaminu Rady Nadzorczej stanowiąc, że (...) mogła podejmować uchwały jedynie w sprawach objętych porządkiem obrad i to podanym jej członkom do wiadomości w sposób określonych w § 6 regulaminu, tj. w przypadku, gdy termin kolejnego posiedzenia Rady nie został ustalony na poprzednim posiedzeniu – tak jak miało to miejsce w rozpoznawanej sprawie - to obowiązkiem Prezydium Rady było pisemne zawiadomienie oraz przesłanie pisemnego porządku obrad członkom Rady i Zarządu, co najmniej na 3 dni przed terminem posiedzenia. Zwrócić można uwagę na fakt, że tego obowiązku i związku pomiędzy jego niezachowaniem a nieważnością uchwał w sprawach nieobjętych porządkiem obrad nie kwestionowała strona pozwana, zarzucając w tym zakresie jedynie, że członkom Rady zostały doręczone projekty uchwał przez co jej zdaniem spełniony został obowiązek objęcia porządkiem obrad również sprawy odwołania powoda z funkcji Prezesa Zarządu pozwanej. Wbrew powinności wynikającej z art. 6 k.c., zgodnie z którym ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne, strona pozwana nie udowodniła jednakże, aby sprawa odwołania powoda była objęta porządkiem obrad w rozumieniu wyżej przytoczonego § 7 ust. 3 regulaminu Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni. W pierwszym rzędzie zwrócić należy uwagę na fakt, że kwestia objęcia porządkiem obrad sprawy głosowania nad uchwałą w sprawie odwołania powoda z funkcji Prezesa Zarządu była wręcz banalnie prosta. Należało bowiem wprost w porządku obrad wpisać, że odbędzie się głosowanie nad uchwałą w sprawie odwołania powoda z w/w funkcji, tym bardziej, że merytoryczne uzasadnienie takiej uchwały w istocie pozostawało poza kontrolą, skoro zgodnie z § 83 ust. 4 statutu pozwanej Rada Nadzorcza mogła w każdej chwili odwołać członków Zarządu większością 2/3 głosów statutowego składu. Jej bezwzględny obowiązek było jednakże zachowanie przewidzianych procedur. Podkreślić przy tym należy, że wprowadzenie takiego punktu w niczym Rady Nadzorczej nie krępowało, ponieważ stosownie do okoliczności można było zaniechać głosowania nad uchwałą w tej sprawie. Zatem o ile zaniechanie podejmowania uchwały w sprawie umieszczonej w porządku obrad nie powodowało negatywnych konsekwencji prawnych, to podjęcie uchwały w sprawie nieobjętej takim porządkiem stanowiło ewidentne złamanie przepisów statutu i regulaminu regulującego pracę Rady, a zatem złamanie prawa. Tymczasem należy podzielić stanowisko strony powodowej, że ze sporządzonego porządku obrad nie można było wyprowadzić wniosku, że przedmiotem posiedzenia będzie głosowanie nad uchwałą w sprawie odwołania powoda. Zapisu o przyjęciu stosownych uchwał dot. zmian w funkcjonowaniu Zarządu nie można utożsamiać ze zmianą składu osobowego zwłaszcza, że wcześniej przewidywano podjęcie stosowanych uchwał dot. wprowadzania zmian w wynagrodzeniu członków Zarządu na przyszłość, a zatem również powoda będącego członkiem Zarządu. Zwrócić należy uwagę na fakt, że celem przepisu statutowego obowiązek zawiadomienia członków Rady, z co najmniej 3-dniowym wyprzedzeniem, jest stworzenie im możliwości wcześniejszego zapoznania się i przemyślenia spraw, nad którymi będą głosować. Również przez ten pryzmat najdobitniej o niedochowaniu obowiązku wynikającego ze statutu i regulaminu, w tym nieokreśleniu we właściwy sposób w porządku posiedzenia głosowania nad odwołaniem powoda z funkcji Prezesa świadczy to, że nawet dla członków Rady z przesłanego porządku posiedzenia nie wynikało, że będzie to przedmiotem planowanego posiedzenia. Część z nich zeznała przesłuchana w charakterze świadków, że dopiero na posiedzeniu w dniu 25 sierpnia 2015 r. dowiedziała się, że będą w tej sprawie głosowali, a część twierdziła, że dowiedziała się o tym wcześniej, przy czym również z ich zeznań wynikało, że nie ze sporządzonego porządku

posiedzenia – jak wymagały tego przepisy - ale rzekomo z dołączonego do niego projektu uchwały o odwołaniu powoda. Taka też zresztą była – jak już wyżej wskazano – linia obrony pozwanej. Skoro zatem z wyżej wskazanych przyczyn przyjąć należało, że głosowanie nad odwołaniem powoda nie zostało przewidziane w porządku obrad, to stanowiło to wystarczającą podstawę do przyjęcia złamania przez Radę Nadzorczą przepisów statutu i regulaminu podczas podejmowania uchwały o odwołaniu powoda. Podkreślić należy, że statut pozwanej i regulamin Rady Nadzorczej został uchwalony przez Walne Zgromadzenie członków pozwanej i członkowie Rady nie byli uprawnieni do wprowadzania odmiennych praktyk procedowania nieprzewidzianych w tych aktach, w tym odwoływania się do projektów rzekomej uchwały o odwołaniu powoda, w sytuacji gdy porządek obrad głosowania w tak istotnej kwestii nie przewidywał. Oczywiście w zakresie porządku posiedzenia nie do uniknięcia jest generalizowanie w pewnym stopniu tematyki porządku obrad, ale w tak istotnej kwestii jak odwołanie Prezesa Zarządu, a zatem pierwszego członka organu kierującego działalnością spółdzielni i reprezentującego spółdzielnię na zewnątrz, dokładna informacja o planowanym głosowaniu w tej sprawie winna mieć jednoznaczne odzwierciedlenie w samym porządku obrad. Niezależnie od tego wskazać należy, że nawet gdyby przyjąć, że dopuszczalnym było tak daleko idące niedookreślenie odwołania prezesa spółdzielni jako przedmiotu planowanego głosowania i sprowadzenie wykonania tego obowiązku do doręczenia projektów uchwał w tej sprawie, to stwierdzić należy, że strona pozwana nie udowodniła, aby istotnie projekt uchwały o odwołaniu powoda został doręczony wszystkim członkom Rady. Zwrócić należy uwagę na fakt, że zaniechanie w tym zakresie dotyczące chociażby jednego z członków Rady przesądzało o wadliwości całej procedury głosowania, zwłaszcza że uchwała w sprawie powoda podjęta została minimalną większością głosów członków Rady Nadzorczej. Zresztą w ocenie Sądu z uwagi na fakt, że uchwałę podejmował nie organ reprezentujący wszystkich uprawnionych (Walne Zgromadzenie), a Rada Nadzorcza o wąskim składzie osobowym wybranym przez Walne Zgromadzenie, której obowiązkiem była działanie w granicach określonych w statucie i regulaminie właśnie przez Walne Zgromadzenie, bez znaczenia było to czy złamanie statutu i regulaminu miało wpływ na wynik głosowania.

W rozpoznawanej sprawie z przesłuchania członka Rady Nadzorczej J. W. wynikało, że w dostarczonych jej przed posiedzeniem dokumentach nie było osobnego dokumentu w postaci gotowych projektów uchwał dotyczących powoda. Zeznała ona, że w przekazanej jej dokumentacji były jedynie 3 kartki. Tymczasem z dołączonych do odpowiedzi na pozew dokumentów oraz wynikającej z protokołu posiedzenia Rady Nadzorczej w dniu 25 sierpnia 2015 r. liczby uchwał podjętych na tym posiedzeniu, wynikało, że razem z porządkiem posiedzenia Rady zaplanowanym na dzień 25 sierpnia 2015 r. w/w dokumentów musiałoby być, co najmniej kilkanaście. J. W. stwierdziła również wprost, że uchwała o odwołaniu powoda została przygotowana na posiedzeniu w dniu 25 sierpnia 2015 r. Co prawda w końcu na kolejne pytanie pełnomocnika pozwanej „przyznała”, że w dostarczonych przed posiedzeniem Rady zaplanowanym na dzień 25 sierpnia 2015 r. materiałach znajdował się projekt uchwały o odwołaniu powoda, jednakże tego niejako w końcu „wymuszonego” stwierdzenia nie można uznać za wiarygodne, skoro wcześniej zeznała wprost, że nie otrzymała projektu uchwały w przedmiocie odwołania powoda. Świadek M. G. (2) zeznała, że otrzymała „materiały na temat odwołania powoda” w dniu 21 sierpnia 2015 r., jednakże nie potrafiła wyjaśnić z jakich konkretnie dokumentów miało wynikać to, że (...) będzie głosować nad odwołaniem powoda, a nawet tego jak obszerny był w swej treści dokument w tej sprawie. Świadek A. P. twierdziła co prawda, że wśród dostarczonych dokumentów była uchwała dotycząca odwołania członka zarządu, ale nie pamiętała czy chodziło konkretnie o powoda. Tymczasem z pewnością, z uwagi na szczególny i wyjątkowy charakter uchwał o odwołaniu Prezesa Zarządu, gdyby projekt taki był członkom Rady przedstawiony na 3 dni przed posiedzeniem, na którym głosowano w tym przedmiocie, to każdy z członków Rady doskonale o tym by wiedział. Wszakże chodziło w końcu o odwołanie Prezesa, a nie zwyczajowo i okresowo podejmowane uchwały w bieżących sprawach, które nie wymagały szczególnej uwagi. W ocenie Sądu przeciwko wiarygodności twierdzeń pozwanej o dołączeniu do porządku posiedzenia projektu uchwały o odwołaniu powoda z funkcji Prezesa przemawiały również chaotyczne, niekonsekwentne, a przez to nieprzekonywujące i niezaskługujące na wiarę w części, w której były sprzeczne z wyżej ustalonym stanem faktycznym, zeznania pozostałych świadków będących członkami Rady Nadzorczej oraz przesłuchanego na podstawie art. 300 § 1 k.p.c. wchodzącego w skład obecnego Zarządu pozwanej P. S.. Jedynie przykładowo wskazać można, że z zeznań świadka S. F. wynikało, że wszystkie materiały na posiedzenie Rady, w tym rzekomy projekt uchwały o odwołaniu powoda, rozwiózł osobiście wszystkim pozostałym członkom Rady Nadzorczej P. S., a tymczasem z przesłuchania świadka E. K. wynikało, że ona te materiały miała odebrać bezpośrednio właśnie od S. F.. Najdobitniejszymi przykładami niewiarygodności

zeznań o wcześniejszym opracowaniu i dostarczeniu członkom Rady projektu uchwały w sprawie odwołania powoda - niemającymi potwierdzenia w żadnym z dokumentów sporządzonych przed posiedzeniem Rady Nadzorczej w dniu 25 sierpnia 2015 r. i wskazującymi w ocenie Sądu na bezrefleksyjne i bezkrytyczne próby wykazania tej okoliczności – były zeznania członków Rady M. G. (1) i B. S.. M. G. (1) stanowczo zeznał m.in., że uczestniczył w posiedzeniu Prezydium Rady Nadzorczej w dniu 18 sierpnia 2015 r., w czasie którego miała odbyć się rozmowa na temat odwołania powoda i przygotowanie uchwały w tej sprawie, po czym na pytanie pełnomocnika powoda czy na pewno był on obecny na tym posiedzeniu, skoro jego obecność nie została odnotowana w protokole z tego posiedzenia, stwierdził, że może się pomylił i ostatecznie przyznał, że nie był obecny na tym posiedzeniu. B. S. z kolei zapewniając o otrzymaniu projektu uchwały o odwołaniu powoda najpierw zeznał, że osobiście wyciągnął ze skrzynki pocztowej dokumenty w tej sprawie, w piątek 21 sierpnia 2015 r., po czym na pytania pełnomocnika powoda przyznał, że od 14 sierpnia 2015 r. do 30 sierpnia 2015 r. przebywał na urlopie w Chorwacji. Następnie przedstawił niewiarygodną, sprzeczną z wcześniejszym twierdzeniem o osobistym wyciągnięciu dostarczonych dokumentów ze skrzynki pocztowej, nie znajdującą potwierdzenia w żadnych wiarygodnych dowodach, wersję, że już w dniu 22 sierpnia 2015 r. rano materiały te przywieźli mu do Chorwacji bliżej nieokreśleni znajomi z Ukrainy, którzy z bliżej nieokreślonych przyczyn mieli przebywać u niego w domu w J. i mieć dostęp do skrzynki pocztowej. Wiarygodności twierdzeń o rozmowach i przygotowaniu projektu uchwały o odwołaniu powoda przeczy również treść protokołu z posiedzenia Prezydium Rady Nadzorczej w dniu 18 sierpnia 2015 r., na którym rzekomo miał zostać sporządzony projekt uchwały w przedmiocie odwołania powoda. Pomimo tego, że w porządku posiedzenia Prezydium Rady przewidziano, jako jeden z jego punktów, przygotowanie projektów uchwał na posiedzenie Rady Nadzorczej w dniu 25 sierpnia 2015 r. (k.88) – a w dalszej części protokołu posiedzenia Prezydium w ramach omówienia realizacji tego punktu posiedzenia wskazano, że poinformowano Zarząd m.in. o tym, że na najbliższym posiedzeniu Rady zostaną przedstawione nowe zasady wynagradzania członków Zarządu uzależnione od zakresu czynności poszczególnych członków Zarządu oraz wprowadzona zostanie premia uznaniowa, której wysokość uzależniona będzie od osiągniętych wyników – to ani słowem nie odnotowano, aby omawiana była sprawa głosowania w przedmiocie odwołania powoda z funkcji Prezesa Zarządu lub by przegotowywano projekt uchwały w tej sprawie. Wskazano tymczasem określony godzinami i minutami moment rozpoczęcia i zakończenia posiedzenia Prezydium Rady. Z przesłuchania świadka I. W., która protokołowała przebieg posiedzenia Prezydium Rady Nadzorczej wynikało, że w dniu 18 sierpnia 2015 r. nie było mowy o odwołaniu powoda. Nie wiedziała ona również, co konkretnie było doręczane członkom Rady w związku z planowanym posiedzeniem wyznaczonym na dzień 25 sierpnia 2015 r. Zeznania przesłuchanego za pozwaną P. S., że w zakresie dotyczącym odwołania powoda Prezydium Rady prowadziło posiedzenie pod nieobecność I. W., aby nie rozmawiać o tym w jej obecności, były niewiarygodne, jako nieznajdujące odzwierciedlenia w w/w protokole oraz z uwagi na niewiarygodność z wyżej wskazanych przyczyn zeznań świadków i reprezentanta pozwanej, w tym co do tego w jaki sposób przez niego miał być rzekomo odręcznie przygotowywany projekt uchwały o odwołaniu powoda. Na marginesie wskazać można, że jeżeli członkowie Prezydium nie chcieli omawiać kwestii odwołania powoda w obecności I. W., to nie było żadnych przeszkód, aby do protokołowania posiedzenia Prezydium Rady i przygotowania projektów uchwał dobrana została inna osoba. Również z niekwestionowanych przez pozwaną zeznań powoda wynikało, że aż do momentu wręczenia mu w dniu 25 sierpnia 2015 r. podjętej już uchwały o jego odwołaniu powód nie był informowany, że (...) w ogóle będzie zajmować się jego odwołaniem. Niespornym było, że nigdy nie został mu przesłany projekt uchwały o jego odwołaniu, a strona pozwana nie wyjaśniła nawet dlaczego tak postąpiła skoro uchwała ta miała być częścią planowanego porządku obrad, o którym zgodnie z regulaminem Rady (§ 6 ust. 3) powinni być również zawiadomieni członkowie Zarządu. Pozwana jedynie zarzucała, że nieprzesłanie im dokumentów dotyczących odwołania powoda, jako elementu porządku obrad zaplanowanego posiedzenia Rady, nie stanowiło przeszkody do podjęcia przez Radę takiej uchwały, ale w ocenie Sądu, w świetle wyżej przedstawionych okoliczności, fakt, że taki projekt nie został przesłany Zarządowi przemawia za tym, że przed posiedzeniem Rady w dniu 25 sierpnia 2015 r. nie został on sporządzony, a tym samym nie mógł być przesłany również członkom Rady Nadzorczej przed w/w posiedzeniem. Na koniec zwrócić można również uwagę na to, że na dowolne podchodzenie do właściwego zawiadamiania członków Rady o porządku obrad i uchwałach, nad którymi ma odbywać się głosowanie wskazuje również to, że z zapisu w przesłanym przez stronę pozwaną protokole posiedzenia Rady Nadzorczej z dnia 25 sierpnia 2015 r. wynika, że Prezydium poinformowało, że w materiałach dostarczonych przed posiedzeniem Rady jej członkowie mieli otrzymać 2 projekty uchwał dotyczących funkcjonowania stanowiska Prezesa Zarządu, tj.

wypowiedzenia warunków pracy i płacy Prezesowi Zarządu bądź odwołania Prezesa Zarządu z pełnionej funkcji (k.79). Tymczasem pomimo tego, że do dołączonego do odpowiedzi na pozew w/w protokołu posiedzenia Rady Nadzorczej dołączono również cały szereg dokumentów, które miały zostać dołączone wraz z porządkiem obrad członkom Rady Nadzorczej, to nie ma wśród nich projektu uchwały w sprawie wypowiedzenia warunków płacy i pracy powodowi (są jedynie takie projekty dotyczące innych członków Zarządu), pomimo tego, że jednocześnie dołączono cały szereg innych dokumentów nie mających żadnego znaczenia dla rozpoznania niniejszej sprawy.

Reasumując stwierdzić należy, że strona pozwana nie udowodniła, aby w porządku obrad Rady Nadzorczej zaplanowanym na dzień 25 sierpnia 2015 r. przewidziano głosowanie nad odwołaniem powoda z funkcji Prezesa Zarządu pozwanej Spółdzielni oraz by projekt uchwały w tym temacie został doręczony wszystkim członkom Rady przed zaplanowanym posiedzeniem.

Biorąc pod uwagę, że od Rady Nadzorczej jako organu, którego obowiązkiem zgodnie z art. 44 prawa spółdzielczego jest sprawowanie kontroli i nadzoru nad działalnością spółdzielni w szczególności wymagać należy działania zgodnego z obowiązującymi przepisami, w tym również wynikającymi ze statutu i regulaminu, to podjęcie uchwały w wyżej przedstawionych okolicznościach z naruszeniem tak istotnej reguły działania kolegialnych organów, że nawet w przypadku Walnego Zgromadzenia członków spółdzielni skutkowałoby to nieważnością podjętej uchwały (art. 41 § 1 prawa spółdzielczego), i to w tak istotnej kwestii jak odwołanie Prezesa Zarządu pozwanej, uznać należało, że Rada Nadzorcza naruszyła nie tylko obowiązujące ją przepisy, ale również zasady współżycia społecznego, w tym zasadę przejrzystości i przewidywalności działania organu kontrolnego, a tym samym na uwzględnienie zasługiwało żądanie ustalenia nieważności zaskarżonej uchwały na podstawie art. 189 k.p.c. w zw. z art. 58 k.c.

Powód miał interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności uchwały o jego odwołaniu, ponieważ chodziło o wyjaśnienie nie tylko jego uprawnień jako Prezesa Zarządu, ale również związanych z tym jego obowiązków, a zatem interes prawny powoda polegał w istocie na wyjaśnieniu jego sytuacji prawnej, która przez obie strony była odmiennie interpretowana. Miał prawo zaskarżenia wadliwej uchwały również jako członek pozwanej Spółdzielni (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2010 r., V CSK 260/09, LEX nr 589842).

Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z pisemnych oświadczeń członków Rady Nadzorczej, które zostały sporządzone w związku z wniesionym w niniejszej sprawie pozwem i dołączone do odpowiedzi na pozew, a z których wynikało, że załącznikiem do porządku obrad był projekt uchwały w sprawie odwołania powoda ze stanowiska Prezesa Zarządu pozwanej Spółdzielni. Wskazać bowiem należy, że istotne dla sprawy okoliczności, które mogą być wykazane dowodem z przesłuchania świadków nie mogą być co do zasady zastąpione pisemnymi oświadczeniami takich osób, a zatem w istocie dowodem z dokumentu. Naruszałoby to bowiem zasadę bezpośredniości dowodu, której istota sprowadza się m.in. do możliwości zadawania pytań świadkowi i weryfikacji w ten sposób prawdziwości jego zeznań, które dodatkowo w przypadku ich niezgodności z prawdą mogą narazić świadka na odpowiedzialność karną. W tej sytuacji jedynie na marginesie wskazać można, że niewiarygodność złożonych pisemnych oświadczeń znalazła potwierdzenie w toku niniejszej sprawy, ponieważ okazało się, że zeznania części świadków były sprzeczne z ich w/w pisemnymi oświadczeniami, a zeznania pozostałych świadków tak niewiarygodne, że prawdziwość również przez nich złożonych oświadczeń musiała budzić uzasadnione wątpliwości.

Wbrew stanowisku zawartemu w konkluzjach uzasadnienia odpowiedzi na pozew nie było podstaw do odrzucenia pozwu w jakiegokolwiek części, ponieważ w sprawie nie zachodziły przesłanki określone w art. 199 k.p.c. lub jakimkolwiek innym przepisie uzasadniającym odrzucenie pozwu. Brak podstawy prawnej uzasadniającej żądanie uchylenia zaskarżonej uchwały mogłoby uzasadniać oddalenie żądania w tej części, ponieważ istotnie skoro obowiązujące przepisy nie przewidują możliwości żądania uchylenia uchwały rady nadzorczej w sprawach innych niż wykluczenia albo wykreślenia członka ze spółdzielni (art. 24 prawa spółdzielczego), to żądanie takie podlega oddaleniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2004 r., IV CK 13/04, LEX nr 512991). Sąd jednakże nie oddalił powództwa w tym zakresie, ponieważ w sytuacji, gdy powód zgłasza żądania ewentualne – jakimi w niniejszej sprawie były żądania ustalenia nieważności, ewentualnie uchylenia zaskarżonej uchwały – a sąd uwzględnia pierwsze z żądań, to o drugim żądaniu w ogóle nie orzeka.

Sąd na podstawie art. 217 § 3 k.p.c. nie uwzględnił wniosku strony powodowej o odroczenie rozprawy i określenie terminu do zgłoszenia nowych wniosków dowodowych. Po pierwsze stanowisko strony pozwanej przedstawione zostało całościowo już w odpowiedzi na pozew, a powód został zobowiązany do zgłoszenia ewentualnych wniosków dowodowych w związku z doręczeniem odpowiedzi na pozew, w związku z czym miał możliwość zgłoszenia takich wniosków przed rozprawą. W toku rozprawy nie pojawiły się natomiast żadne nowe okoliczności, które uzasadniałyby odraczenie rozprawy. Po drugie, niezależnie od wyżej wskazanej przyczyny, Sąd w świetle dowodów już przeprowadzonych uznał za udowodnione wystąpienie nieprawidłowości związanych z głosowaniem nad uchwałą odwołującą powoda z funkcji członka Zarządu, w związku z czym ta okoliczność nie wymagała dalszego udowadniania przez powoda.

Wobec uwzględnienia powództwa Sąd na podstawie art. 98 § 1, 3 i 4 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461 j.t. z późn. zm.) zasądził od pozwanej jako przegrywającej proces na rzecz powoda sumę 397 zł, na którą złożyła się kwota 200 zł z tytułu zwrotu opłaty sądowej od pozwu, kwota 180 zł z tytułu zwrotu kosztów wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika oraz kwota 17 zł z tytułu zwrotu opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa.